

BIENNALE X 2

OUR HOUSE?

ΓΙΑΚΩΠΗ ΚΟΛΑΝΤΙΝΓΚ, ΑΤΙΤΛΟ, 2007

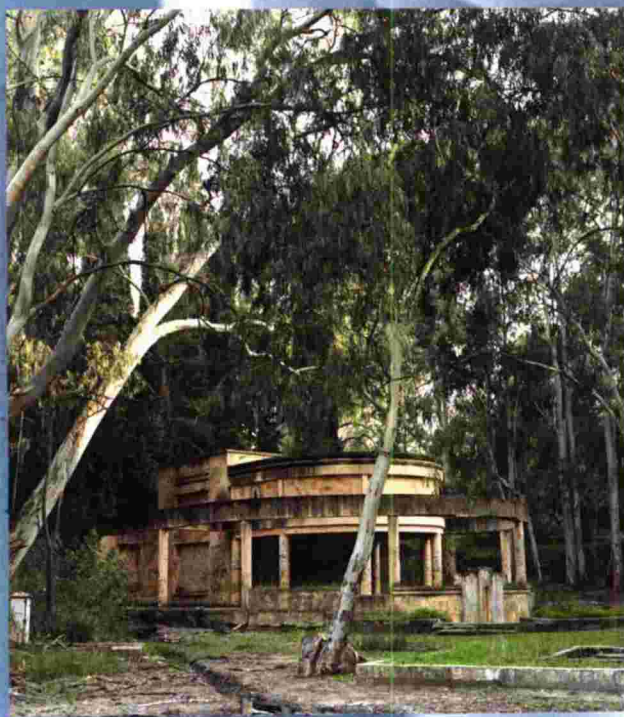
ΖΗΤΩ Η ΤΕΧΝΗ!

*Ξένια Καλπακτσόγλου και Μαχίτα ελ Μπάκα Ουριέτα:
η μία δούλεψε ως βασική ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΑ στην
Μπιενάλε της ΑΘΗΝΑΣ και η άλλη ο' εκείνη της
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. Μιλήσαμε μαζί τους για να
μας αποκωδικοποιήσουν τα ΜΗΝΥΜΑΤΑ της
σύγχρονης τέχνης και να μας αναλύσουν γιατί
ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ δεν είναι πολυτέλεια*

Της ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

«Παρά τις αντιξοότητες που διαρκώς αυξάνονται,
αισθάνομαι προνομιούχα επειδή κατάφερα να
κάνω μαζί με τον Ροκα-Υίο και τον Αυγουστίνο
Ζενάκο κάτι που με εκφράζει απόλυτα»

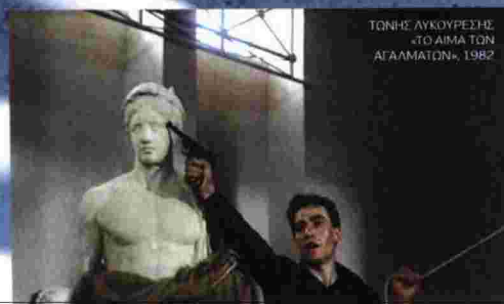
ΞΕΝΙΑ ΚΑΛΠΑΚΤΣΟΓΛΟΥ

ΚΑΡΟΛΙΝ ΜΕΙ, ΑΤΙΤΛΟ, 2010

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΟΡΓΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ

ΤΟΝΗΣ ΑΥΚΟΥΡΕΣΗΣ
«ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΩΝ
ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ», 1982

«Δεν μου αρέσει να μιλάω για τις αραβικές χώρες σαν να είναι μέρη του λεγόμενου αραβικού κόσμου. Πιστεύω ότι με τέτοια σχήματα λόγου δίνεται η *αίσθηση* πως οι Αραβες ζουν σε άλλο πλανήτη»

MAXITA EΛMIKA OYRIETA

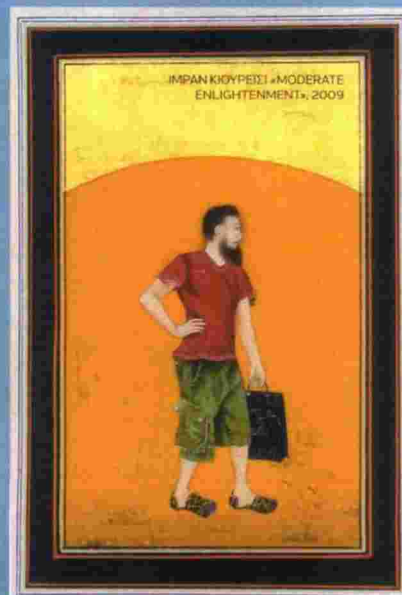

Δύο μεγάλες εικαστικές διοργανώσεις, που έχουν γίνει πλέον θεσμοί, δεσπόζουν αυτή την εποχή στην καλλιτεχνική σκηνή της χώρας μας: η Μπιενάλε της Αθήνας και εκείνη της Θεσσαλονίκης κατ'άφεραν να ξεπεράσουν τις αντιξοότητες της οικονομικής κρίσης και να απλώσουν έργα εκατοντάδων καλλιτεχνών από όλο τον κόσμο σε μουσεία και εναλλακτικούς χώρους των δύο μεγάλων πόλεων. Επιπλέον, και οι δύο εκθέσεις δεν δείχνουν αποκομμένες από την πραγματικότητα: σχολιάζουν την τρέχουσα ελληνική και διεθνή συγκυρία με εκθέσεις, παράλληλες εκδηλώσεις και δράσεις που ζητούν την ενεργό συμμετοχή μας. Εμείς ήρθαμε σε επαφή με τις βασικές επιμελήτριες των δύο διοργανώσεων, ώστε να μάθουμε περισσότερα για το σκεπτικό τους αλλά και για τον ανήσυχό κόσμο της σύγχρονης τέχνης.

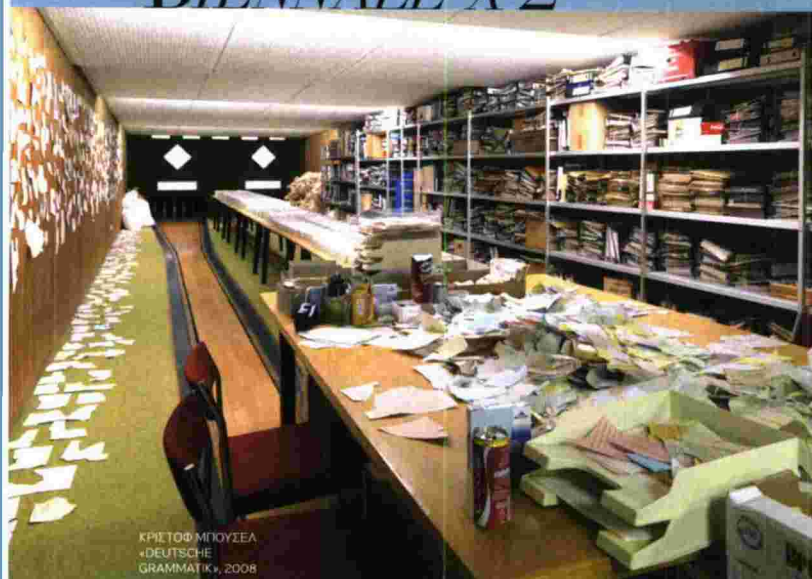
MAXITA EΛMIKA OYRIETA

Επιμελήθηκε μαζί με τον Πάολο Κολόμπο και τη Μαρίνα Φωκίδη το κεντρικό πρόγραμμα της 3ης Μπιενάλε Θεσσαλονίκης, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ο γκερέμος και το ρέμα».

«Ανήκω σε οικογένεια καλλιτεχνών: ο πατέρας μου Αμίνε ελ Μπάκα είναι ένας πολύ σημαντικός δημιουργός της γενιάς των σύγχρονων Αράβων καλλιτεχνών και ο θεός μου είναι συνθέτης και μουσικός. Με άλλα λόγια, οι τέχνες υπήρξαν το φυσικό μου περιβάλλον και γι' αυτό εντάχθηκα επαγγελματικά στον ίδιο χώρο. Αλλάστε οι γονείς μου ασκούν ακόμη ισχυρότατη επιρροή στη ζωή μου· είμαστε μια πολύ δεμένη οικογένεια και έτσι οι συζητήσεις μας αποτελούν πηγή έμπνευσης για μένα. Από εκείνους έμαθα επίσης τη σημασία της ατομικότητας και της αυθεντικότητας στην τέχνη, την αξία της φύσης και της πνευματικότητας στη δημιουργική διαδικασία. Από την άλλη, επειδή η μητέρα μου είναι Ισπανίδα και ο πατέρας μου Λιβανέζος, η πολυπολιτισμικότητα αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της προσωπικότητάς μου και με κάνει να χαρακτηρίζω μεσογειακή την ταυτότητά μου. Χάρη λοιπόν σε αυτά τα

BIENNALE X 2

ΚΡΙΣΤΟΦ ΜΠΟΥΣΣΕΛ
«DEUTSCHE
GRAMMATIK», 2008

ΤΑΙΦΟΥΝ ΣΕΡΤΑΣ
«70s ISTANBUL»

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Η 3η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης «Παλιές διασταυρώσεις - MAKE IT NEW» αναπτύσσεται στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και σε τέσσερα ακόμη ΜΟΥΣΕΙΑ της πόλης, έχει ως **ΘΕΜΑΤΙΚΟ** κέντρο της το πρόγραμμα «Ο γκρεμός και το ρέμα» και θα διαρκέσει έως τις 18 Δεκεμβρίου.

ΕΦΗ ΜΠΙΜΠΑ - ΑΡΗΣ ΣΕΡΒΕΤΑΛΗΣ,
ΑΤΙΤΛΟ - ΜΙΑ ΣΠΟΥΔΗ ΣΤΟΝ
ΣΑΜΙΟΥΕΛ ΜΠΕΚΕΤ

πολιτισμικά συστατικά, είχα ανέκαθεν στη ζωή μου ανοιχτούς ορίζοντες και μια έμφυτη αποδοχή του άλλου και του διαφορετικού.

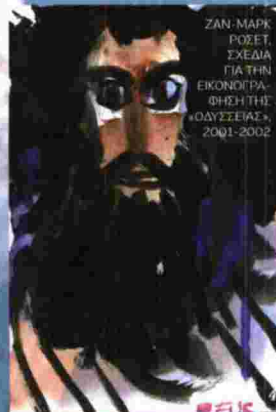
«Φυσικά, με τέτοιο παρελθόν, δεν μου αρέσει να μιλώ για τις αραβικές χώρες σαν να είναι μέρη του λεγόμενου αραβικού κόσμου. Πιστεύω ότι με τέτοια σχήμα λόγου δίνεται η αίσθηση πως οι Αραβες ζουν σε άλλο πλανήτη, ότι με τέτοιες κουβέντες βαθιάίνει το πολιτισμικό ρήγμα μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Αλλωστε οι αραβικές χώρες διαφέρουν πολύ μεταξύ τους και ο πολιτισμός τους παρουσιάζει ξεχωριστά χαρακτηριστικά – ειδικότερα, οι χώρες του Κόλπου διαθέτουν έντονα νομαδικά στοιχεία, αυτές της Βόρειας Αφρικής σχετίζονται έντονα με τη Νότια Ευρώπη, το

παλιό Λεβάντε (Λίβανος και Παλαιστίνη) έχει σαφείς ευρωπαϊκές επιρροές. Είμαι επίσης επιφυλακτική απέναντι στις μόδες. Ειδικώς απέναντι στο ενδιαφέρον που εσχάτως δείχνουν οι αμερικανικές και ευρωπαϊκές γκαλερί για τους Αραβες καλλιτέχνες και τη λεγόμενη «αραβική επαναστατική τέχνη». Το ίδιο συνέβη πριν από μερικά χρόνια με την Κίνα, αλλά το ενδιαφέρον αποδείχτηκε περιστασιακό. Για την ακρίβεια, τάση για μένα είναι αυτό που βιώνουμε στην καθημερινότητά μας και όχι ότι, κατά καιρούς, μάς επιβάλλεται από την αγορά της τέχνης. Από την άλλη μεριά, οφείλω να αναγνωρίσω ότι πολλοί επιμελητές και έμποροι τέχνης ενδιαφέρονται για την αραβική κουltούρα και τη σύγχρονη παραγωγή της. Μετά δε τη δαιμονοποίηση των Αράβων και τη σύγχυση που δημιουργήθηκε τα προηγούμενα χρόνια σχετικά με τους εξτρεμιστές και το Ισλάμ, κάθε προσπάθεια να δοθεί μια πιο αρμονική και σαφής εικόνα του αραβικού πολιτισμού είναι καλοδεχούμενη.

«Πέρα απ' όλα αυτά, ένιωσα μεγάλη τιμή όταν προσκλήθηκα από την 3η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης για να συμμετάσχω στην επιμέλεια του κεντρικού προγράμματος. Κυρίως διότι επρόκειτο να εργαστώ για μια πόλη που υπήρξε πολιτιστικό κέντρο των Βαλκανίων για αιώνες και που εξακολουθεί να λειτουργεί ως κόμβος πολιτισμού για την ευρύτερη περιοχή. Στη συνέχεια μάλιστα, επειδή η συγκεκριμένη Μπιενάλε επικεντρώνεται στα Βαλκάνια, στη Μεσόγειο και στη Μέση Ανατολή, προσπάθησα να παρουσιάσω πολλούς καλλιτέχνες από τη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Επίσης να ξεχωρίσω φορείς και κινήματα που εκφράζουν την καλλιτεχνική δυναμική αυτού του χώρου. Σκοπός όλων μας ήταν να βρούμε αποτυπωμένο σε έργα το κλίμα κινδύνου που συνοδεύει τις ευρύτερες πολιτικές στις χώρες της Μεσογείου και επηρεάζει άμεσα την ψυχολογία των σημερινών κατοίκων τους».

ΜΑΡΙ ΚΕΡΙΤΑ ΜΑΝΤΖΕΛΙ
ΑΤΙΤΛΟ No 4, 2006

ΖΑΝ ΜΑΡΚ ΡΟΖΕΤ,
ΣΧΕΔΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑ-
ΦΗΣΗ ΤΗΣ
«ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ»,
2001-2002

ΜΟΑΤΑΖ ΝΑΕΡ
«MERGE AND
EMERGE», 2011

BIENNALE X 2

ΜΙΚΑΛΗΣ
ΚΑΤΣΟΥΡΑΚΗΣ
ΑΦΙΣΤΕΛΙΑ ΤΩΝ
ΕΩΤ, 1962

ΞΕΝΙΑ ΚΑΛΠΑΚΤΣΟΓΛΟΥ

Ανήκει στην ομάδα XYZ (Ξένια Καλπακτσόγλου, Ροκα-Υίο, Αυγουστίνος Ζενάκος). Επιμελήθηκε μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και τον Νικολά Μπουριό την 3η Μπιενάλε Αθήνας «Μονόδρομος».

ΓΙΑΚΟΜΙΚΟΛΑΝΤΙΝΓΚ,
ΑΤΙΤΑΟ, 1999

«Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη, αλλά εδώ και χρόνια δεν ζω εκεί. Σπούδασα κινηματογράφο και κατά καιρούς δούλεψα σε μουσεία και χώρους τέχνης. Όσο για την ιδέα της διοργάνωσης της Μπιενάλε Αθήνας, άρχισε σαν αστείο ένα καλοκαιρινό βράδυ του 2005, ανάμεσα σ' εμένα και τα άλλα δύο παιδιά της σημερινής ομάδας XYZ. Δεν ήμασταν ακόμη φίλοι· μάλλον ήμασταν τρεις νέοι άνθρωποι που, μολονότι είχαν πατήσει τα 30, εξακολουθούσαν να ψάχνουν μια δημιουργική επαγγελματική διεξοδό. Από την επόμενη μέρα, πάντως, η ιδέα μπήκε σε εφαρμογή. Βεβαίως τα πράγματα δεν ήταν καθόλου εύκολα, διότι ελάχιστα έξω από τον χώρο της τέχνης ήξεραν τι είναι μια Μπιενάλε, αλλά εμείς ήμασταν αποφασισμένοι να κάνουμε αυτή την παρέμβαση. Και όσο μας έλεγαν ότι δεν είναι εφικτό το σχέδιο, τόσο πεισμώναμε. Τελικά η πρώτη Μπιενάλε του 2007 είχε τίτλο «Destroy Athens», έκανε αίσθηση και βρήκε ανταπόκριση σε ένα κοινό ευρύτερο του κύκλου των φιλότεχνων και των καλλιτεχνών της πόλης. Όσο για εμάς, χρόνο με τον χρόνο αποκτήσαμε τεχνογνωσία, δέσαμε σαν ομάδα, γίναμε καλοί φίλοι και συνεργάτες.

»Από την άλλη, με τα χρόνια οι αντιξοότητες διαρκώς αυξάνονται. Όμως εγώ εξακολουθώ να αισθάνομαι προνομιούχα, επειδή κατάφερα να κάνω μαζί με τα παιδιά κάτι που με εκφράζει απόλυτα. Μου αρέσει να δουλεύω ομαδικά και θεωρώ την τέχνη πρόσφορο πεδίο για συνεργασίες. Επιπλέον, το επάγγελμα του επιμελητή –έτσι όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία

χρόνια– έχει έντονα πολυσυλλεκτικό χαρακτήρα. Ο σημερινός επιμελητής δεν είναι ένας άνθρωπος που κάθεται στο γραφείο του, μελετάει, παρακολουθεί την καλλιτεχνική παραγωγή και επιλέγει έργα. Ευτυχώς ή δυστυχώς, η δουλειά του είναι πλέον πιο σύνθετη –πρακτική και θεωρητική ταυτόχρονα. Εμείς λοιπόν, ως επιμελητική ομάδα, αντλούμε έμπνευση από παντού: από τα ταξίδια μέχρι την τηλεόραση, από την καθημερινή διαδρομή σπίτι-γραφείο μέχρι τα βιβλία. Από κει και πέρα, αν θέλει κανείς να είναι επαρκής, πρέπει να ακολουθεί μια χρυσή τομή: από τη μία, πρέπει να συμμετέχει στα καλλιτεχνικά τεκταινόμενα ώστε να γνωρίζει τις εξελίξεις και να εξοικειώνεται με τους πειραματισμούς και τις νέες φόρμες που προτείνουν οι καλλιτέχνες· από την άλλη, πρέπει να μην είναι αυτιστικός σε σχέση με το αντικείμενό του, να μη χάνει τη ζωή. Αλλιώς η παραγωγή της σύγχρονης τέχνης είναι άμεσα συνυφασμένη με ό,τι συμβαίνει εδώ και τώρα στην κοινωνία, στην πολιτική, στον πολιτισμό. Με τρόπο ανάλογο, οι Μπιενάλε κάθε πόλης δεν αποτελούν απλώς ένα πανόραμα της καλλιτεχνικής δραστηριότητας κατά την προηγούμενη διετία. Αφορούν πρωτίστως την ίδια την πόλη και όσα συμβαίνουν τη συγκεκριμένη περίοδο στον συγκεκριμένο τόπο.

»Ειδικότερα, η 3η Μπιενάλε –που έχει τίτλο «Μονόδρομος»– είναι για εμάς το τελευταίο μέρος μιας τριλογίας. Ολοκληρώνει την αφηγηματική ενότητα που άρχισε με την έκθεση «Destroy Athens» και συνεχίστηκε με τη «Heaven» (Μπιενάλε Αθήνας 2009), η οποία μίλησε για τα προσωπικά στερεότυπα και το τέλος των ουτοπιών. Ετοιμή σήμερα μιλάμε πια για το συλλογικό αδιέξοδο. Στόχος μας αυτή τη φορά είναι να ενεργοποιήσουμε το κέντρο της Αθήνας και να δημιουργήσουμε εσωτερικές διαδρομές με εκθέσεις, εκδηλώσεις, συζητήσεις, εικαστικές παρεμβάσεις. Δεν μπορώ πάντως να απαντήσω στο ερώτημα αν η Αθήνα είναι φιλόξενη για την τέχνη· για μένα προηγείται το ερώτημα αν είναι φιλόξενη για τους κατοίκους της. Ειδικότερα, οι όποιες συμπεριφορές του κοινού απέναντι σε μια εικαστική παρέμβαση σχετίζονται με τον τρόπο που αντιλαμβάνεται ο καθένας μας τον δημόσιο χώρο. Αισθάνεται ότι τον συμπεριλαμβάνει, ότι τον αφορά» ♦

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΙΑΣΑΝΟΣ
«LA RIVOLUZIONE
SIAMO NOI», 2010

ΑΘΗΝΑ Η 3η Μπιενάλε Αθήνας «ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ» –η οποία φιλοξενείται στη Διπλάρειο Σχολή (πλατεία Θεάτρου), στο ΠΑΡΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ και στην ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ– θα διαρκέσει έως τις 11 Δεκεμβρίου.

90 ΓΥΝΑΙΚΑ